Veiledningsoppgaver

Oppgave 1.
Vi ser på følgende Lagrange-problem: $\max / \min \; f(x,y) = xy \quad$ når $\quad x^2 + y^2 = 4$

a) Løs Lagrangebetingelsene og finn kandidatpunkter.
b) Finnes tillatte punkter med degenerert bibetingelse?
c) Løs optimeringsproblemet.

Oppgave 2.
Hva vil det si at bibetingelsen er degenerert? Kan du gi eksempler på en bibetingelsen $g(x,y) = a$ som har et tillatt punkt med degenerert bibetingelse? Kan du finne en funksjon $f(x,y)$ slik at optimeringsproblemet $\max f(x,y)$ når $g(x,y) = a$ har punktet med degenerert bibetingelse som maksimumspunkt?

Oppgave 3.
Vi betrakter Lagrange-problemet: $\min f(x,y) = xy \quad$ når $\quad x^2 + 4y^2 = 4$.

a) Lag en skisse av kurven gitt ved $x^2 + 4y^2 = 4$, og avgjør om dette er en begrenset mengde.
b) Skriv ned Lagrange-betingelsene, og finn alle $(x,y;\lambda)$ som oppfyller disse betingelsene.
c) Løs Lagrange-problemet.
d) Gi en tolkning av Lagrangemultiplikatoren i et Lagrange-problem, og bruk denne tolkningen til å estimere minimumsverdien til det nye Lagrange-problemet: $\min f(x,y) = xy \quad$ når $\quad x^2 + 4y^2 = 5$

Oppgave 4.
Det er oppgitt at Lagrange-problemet $\max f(x,y)$ når $g(x,y) = 4$ har maksimumsverdi $f(1,3) = 12$ i det ordinære kandidatpunktet $(x,y;\lambda) = (1,3;2)$. Hva er tolkningen av $\lambda = 2$? Bruk dette til å estimere maksimums-verdien til Lagrange-problemet $\max f(x,y)$ når $g(x,y) = 3$.

Oppgave 5.
Vi betrakter Lagrange-problemet $\max / \min f(x,y) = x + 2y - \sqrt{36 - x^2 - 4y^2} \quad$ når $\quad x^2 + 4y^2 = 36$.

a) Finn punktene på nivåkurven $x^2 + 4y^2 = 36$ der tangenten har stigningstall $y' = 1/2$.
b) Tegn en skisse av $D = \{(x,y) : x^2 + 4y^2 = 36\}$. Er D begrenset? Hva slags kurve er dette?
c) Løs Lagrange-problemet og finn maksimums- og minimumsverdien.
d) Løs det nye optimeringsproblemet vi får når vi endrer bibetingelsen til $x^2 + 4y^2 \leq 36$.

Oppgave 6.
Vi betrakter Lagrange-problemet $\max / \min f(x,y) = x^2 - xy + y^2$ når $x + y = 2$.

a) Bruk Lagranges multiplikatormetode til å finne kandidater $(x,y;\lambda)$ for maksimum og minimum.
b) Skriv om funksjonen $f(x,y)$ ved å bruke at $(x + y)^2 = 2^2 = 4$ i alle tillatte punkter (alle punkter som oppfyller bibetingelsen). Bruk Lagranges multiplikatormetode til å finne kandidater $(x,y;\lambda)$ for maksimum og minimum i det nye Lagrange-problemet.
c) Løs bibetinelsen for en av variablene, og bruk dette til å forenkle uttrykket for $f(x,y)$ til en funksjon i én variabel. Løs optimeringsproblemet du nå får.
d) Sammenlikn svarene og vurder sammenhengen mellom de tre metodene. Løs så optimeringsproblemet.

Oppgave 7.
Vi betrakter funksjonen $f(x,y) = x^2y^2 + xy + x - y$.

a) Vis at nivåkurven $f(x,y) = 2$ skjærer linjen $y = x$ i to punkter (a,a) og (b,b).

b) Finn tangenten til nivåkurven $f(x,y) = 2$ i punktene (a,a) og (b,b).

c) Finn eventuelle stasjonære punkter for f, og klassifisér disse som lokale maksima, lokale minima eller sadelpunkt.

Oppgave 8.
Vi ser på kurven C i xy-planet gitt ved likningen $y^2 = 5x^2 - x^3$ og Lagrange-problemet

$$\max f(x,y) = x + y \text{ når } y^2 = 5x^2 - x^3$$

a) Bestem punktene $(x,y) \neq (0,0)$ på C der tangenten har stigningstall -1.

b) Finn alle $(x,y;\lambda)$ som oppfyller Lagrange-betingelsene.

c) Avgjør om Lagrange-problemet har et maksimum, og finn i så fall maksimumsverdien.

Oppgaver fra læreboken

Læreboken [E]:	Eriksen, *Matematikk for økonomi og finans*
Oppgaveboken [O]:	Eriksen, *Matematikk for økonomi og finans - Oppgaver og Løsningsforslag*

Oppgaver:	[E] 7.7.3 - 7.7.6, 8.17 [O] 10.20
Fullstendig løsning:	Se [O] Kap 7.7, 8, 10

Svar på veiledningsoppgaver

Oppgave 1.

a) $(\pm\sqrt{2}, \pm\sqrt{2}; 1/2)$, $(\pm\sqrt{2}, \mp\sqrt{2}; -1/2)$

b) Nei

c) $f_{\text{max}} = 2$, $f_{\text{min}} = -2$

Oppgave 3.

a) Begrenset (ellipse)

b) $(\sqrt{2}, \sqrt{2}/2; 1/4), (-\sqrt{2}, -\sqrt{2}/2; 1/4), (\sqrt{2}, -\sqrt{2}/2; -1/4), (-\sqrt{2}, \sqrt{2}/2; -1/4)$

c) $f_{\text{min}} = -1$

d) $f_{\text{min}} \approx -1.25$ når $x^2 + 4y^2 = 5$

Oppgave 4.
$f_{\text{max}} \approx 12 + (-1) \cdot 2 = 10$

Oppgave 5.

a) $(3\sqrt{2}, -3\sqrt{2}/2), (-3\sqrt{2}, 3\sqrt{2}/2)$

b) Ja, ellipse med halvakser $a = 6$ og $b = 3$ med sentrum (0,0)

c) $f_{\text{max}} = 6\sqrt{2}$, $f_{\text{min}} = -6\sqrt{2}$

d) $f_{\text{max}} = 6\sqrt{2}$, $f_{\text{min}} = -6\sqrt{3}$

Oppgave 6.

a) $(1,1; 1)$

b) $(1,1; -3)$

c) $(1,1)$

d) $f_{\text{min}} = 1$, ingen maksimumsverdi

Oppgave 7.

a) $(1,1),(-1,-1)$

b) $y = 2x - 3$, $y = -x/2 - 3/2$

c) $(-1,1)$, sadelpunkt

Oppgave 8.

a) $(4,4),(20/9, -100/27)$

b) $(4,4; 1/8), (20/9, -100/27; -27/200)$

c) Nei